Test Booklet No.
ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਨੰ.

Subject : POLITICAL SCIENCE
Code : 323 EPB
Medium : English and Punjabi

Test Booklet Code
ਟੈਸਟ ਬੁੱਕਲੇਟ ਕੋਡ

C

(Do not open this Test Booklet until you are asked to do so)

(ਇਹ ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹੋ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ

*Time Allowed : **45** minutes* *ਸਮਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ : **45** ਮਿੰਟ*	*Maximum Marks : **200*** *ਕੁੱਲ ਅੰਕ : **200***	*Total Questions : **50*** *ਕੁੱਲ ਸਵਾਲ : **50***	*Number of questions to be answered : **40*** *ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ : **40***

Kindly read the Instructions given on this Page and Back Page carefully before attempting this Question Paper.
ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਪੰਨੇ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ।

Important Instructions for the Candidates :

1. This Test Booklet contains **50** questions printed in English and Punjabi. Out of these, the candidate is required to answer any **40** questions. If a candidate answers more than 40 questions, the first 40 answered questions will be considered for evaluation.
2. When you are given the OMR Answer Sheet, fill in your particulars on it carefully with **blue/black** ball point pen only.
3. Use only Blue/Black Ball Point Pen for marking responses.
4. The CODE for this Test Booklet is **C**. Make sure that the CODE printed on the OMR Answer Sheet is the same as that on this Test Booklet. Also ensure that your Test Booklet No. and OMR Answer Sheet No. are exactly the same. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of both the Test Booklet and the OMR Answer Sheet. No claim in this regard will be entertained after five minutes from the start of the examination.
5. Before attempting the question paper kindly check that this Test Booklet has total **28** pages and OMR Answer Sheet consists of one sheet. At the start of the examination within first five minutes, candidates are advised to ensure that all pages of Test Booklet and OMR Answer Sheet are properly printed and they are not damaged in any manner.
6. Each question has four answer options. Out of these four options choose the **MOST APPROPRIATE OPTION** and darken/blacken the corresponding circle on the OMR Answer Sheet with a Blue/Black Ball Point Pen.
7. Five (5) marks will be given for each correct answer. One (1) mark will be deducted for each incorrect answer. If more than one circle is found darkened/blackened for a question, then it will be considered as an incorrect answer. Unanswered questions will be given no mark.

P.T.O.

ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ :

1. ਇਸ ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ **50** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਛਪੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ **40** ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ 40 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ 40 ਦਿੱਤੇ ਉੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
2. ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਤੇ ਸਿਰਫ **ਨੀਲੇ/ਕਾਲੇ** ਬਾਲ ਪੁਆਇੰਟ ਪੈੱਨ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਵੇਰਵੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਭਰੋ।
3. ਉੱਤਰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਨੀਲੇ/ਕਾਲੇ ਬਾਲ ਪੁਆਇੰਟ ਪੈੱਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।
4. ਇਸ ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਦਾ **ਕੋਡ C** ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ ਕਿ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ 'ਤੇ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ **ਕੋਡ** ਉਹ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ 'ਤੇ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਕੋਡ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਨੰਬਰ ਬਿਲਕੁਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਖ-ਵਖ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੁਰੰਤ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਅਤੇ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਲੈ ਲਵੇ । ਇਮਤਿਹਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
5. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਹਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਲਵੋ ਕਿ ਇਸ ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ **28** ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਇੱਕ ਸ਼ੀਟ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਅਤੇ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।
6. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਚਾਰ ਉੱਤਰ ਵਿਕਲਪ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਚਾਰ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ **ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵੇਂ ਵਿਕਲਪ** ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੀਲੇ/ਕਾਲੇ ਬਾਲ ਪੁਆਇੰਟ ਪੈਨ ਨਾਲ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਗੂੜ੍ਹਾ/ਕਾਲਾ ਕਰੋ।
7. ਹਰੇਕ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਲਈ ਪੰਜ (5) ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰੇਕ ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਲਈ ਇੱਕ (1) ਅੰਕ ਕੱਟਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੱਕਰ ਗੂੜ੍ਹੇ/ਕਾਲੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉੱਤਰ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਅੰਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕ.ਪ.ਪ.

Name of the Candidate (in Capital Letters) : _____
ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਨਾਮ (ਵੱਡੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ) :

Application Number (in figures) : _____
ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ (ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ) :

Roll Number (in figures) : _____
ਰੋਲ ਨੰਬਰ (ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ) :

Centre of Examination (in Capital Letters) : _____
ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰ (ਵੱਡੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ) :

Candidate's Signature : _____ Invigilator's Signature : _____
ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ : ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਦੇ ਦਸਤਖਤ :

Facsimile signature stamp of Centre Superintendent : _____
ਸੈਂਟਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੀ ਦਸਤਖਤ ਮੋਹਰ :

1. Who among the following entered into Standstill Agreement with India in November 1947 ?

(1) Maharaja of Manipur

(2) Nizam of Hyderabad

(3) Nawab of Junagadh

(4) Maharaja of Kashmir

2. Which of the following Princely States were reluctant to sign the Instrument of Accession with India ?

(1) Tamil Nadu, Gujarat, Punjab

(2) Kerala, Hyderabad, Bombay

(3) Assam, Goa, Tripura

(4) Hyderabad, Junagadh, Kashmir

3. The 'two-nation theory' was advanced by which of the following party ?

(1) Janata Dal

(2) Muslim League

(3) Socialist Party

(4) Swatantra Party

4. Who was known as 'Frontier Gandhi' ?

(1) Mahatma Gandhi

(2) Sardar Patel

(3) Khan Abdul Ghaffar Khan

(4) Potti Sriramulu

SPACE FOR ROUGH WORK

1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 1947 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸਥਿਰ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ?

(1) ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਾ

(2) ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦਾ ਨਿਜ਼ਾਮ

(3) ਜੂਨਾਗੜ ਦਾ ਨਵਾਬ

(4) ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਾ

2. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਰਿਆਸਤ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਰਲੇਵੇਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਉੱਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦੀ ਸੀ ?

(1) ਤਮਿਲਨਾਡੂ, ਗੁਜਰਾਤ, ਪੰਜਾਬ

(2) ਕੇਰਲ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ, ਬੰਬਈ

(3) ਅਸਾਮ, ਗੋਆ, ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ

(4) ਹੈਦਰਾਬਾਦ, ਜੂਨਾਗੜ, ਕਸ਼ਮੀਰ

3. 'ਦੋ-ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਿਧਾਂਤ' ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ?

(1) ਜਨਤਾ ਦਲ

(2) ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ

(3) ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ

(4) ਸਵਤੰਤਰ ਪਾਰਟੀ

4. 'ਫਰੰਟੀਅਰ ਗਾਂਧੀ' ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ?

(1) ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ

(2) ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ

(3) ਖਾਨ ਅਬਦੁਲ ਗੱਫਾਰ ਖਾਨ

(4) ਪੋਟੀ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮੁਲੂ

SPACE FOR ROUGH WORK

5. Match **List-I** with **List-II** :

	List-I		**List-II**
(A)	S.A. Dange	(I)	Bharatiya Jana Sangh
(B)	Shyama Prasad Mukherjee	(II)	Swatantra Party
(C)	Minoo Masani	(III)	Praja Socialist Party
(D)	Ashok Mehta	(IV)	Communist Party of India

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (IV), (B) - (I), (C) - (II), (D) - (III)

(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (IV)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

6. Who was the leader of the anti-caste movement and the founder of Independent Labour Party ?

(1) Acharya Narendra Dev

(2) Rafi Ahmed Kidwai

(3) A.K. Gopalan

(4) Babasaheb Bhimrao Ambedkar

7. Who among the following was known as the ''Milkman of India'' ?

(1) Arun Krishna

(2) Muljibhai Patel

(3) Verghese Kurien

(4) M.S. Swaminathan

8. *Statement I :* The Second Five Year Plan stressed on heavy industries.

Statement II : A bulk of industries like electricity, railways, steel could be developed by the private sector.

(1) Both Statement I and Statement II are correct

(2) Both Statement I and Statement II are incorrect

(3) Statement I is correct, but Statement II is incorrect

(4) Statement I is incorrect, but Statement II is correct

SPACE FOR ROUGH WORK

5. **ਸੂਚੀ-I** ਦਾ ਮਿਲਾਨ **ਸੂਚੀ-II** ਨਾਲ ਕਰੋ :

ਸੂਚੀ-I	**ਸੂਚੀ-II**
(A) ਐੱਸ.ਏ. ਡਾਂਗੇ	(I) ਭਾਰਤੀ ਜਨ ਸੰਘ
(B) ਸ਼ਿਆਮਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੁਖਰਜੀ	(II) ਸਵਤੰਤਰ ਪਾਰਟੀ
(C) ਮੀਨੂ ਮਸਾਨੀ	(III) ਪਰਜਾ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਪਾਰਟੀ
(D) ਅਸ਼ੋਕ ਮਹਿਤਾ	(IV) ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) (A) - (IV), (B) - (I), (C) - (II), (D) - (III)
(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (IV)
(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)
(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

6. ਜਾਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਆਗੂ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸੰਸਥਾਪਕ ਕੌਣ ਸੀ ?

(1) ਆਚਾਰੀਆ ਨਰਿੰਦਰ ਦੇਵ
(2) ਰਫੀ ਅਹਿਮਦ ਕਿਦਵਈ
(3) ਏ.ਕੇ. ਗੋਪਾਲਨ
(4) ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਭੀਮਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ

7. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ "ਭਾਰਤ ਦਾ ਮਿਲਕਮੈਨ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ?

(1) ਅਰੁਣ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
(2) ਮੁਲਜੀਭਾਈ ਪਟੇਲ
(3) ਵਰਗੀਜ਼ ਕੁਰੀਅਨ
(4) ਐੱਮ.ਐੱਸ. ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ

8. *ਕਥਨ-I :* ਦੂਜੀ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ।

ਕਥਨ-II : ਬਿਜਲੀ, ਰੇਲਵੇ, ਸਟੀਲ ਵਰਗੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

(1) ਕਥਨ-I ਅਤੇ ਕਥਨ-II ਦੋਵੇਂ ਸਹੀ ਹਨ
(2) ਕਥਨ-I ਅਤੇ ਕਥਨ-II ਦੋਵੇਂ ਗਲਤ ਹਨ
(3) ਕਥਨ-I ਸਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਥਨ-II ਗਲਤ ਹੈ
(4) ਕਥਨ-I ਗਲਤ ਹੈ, ਪਰ ਕਥਨ-II ਸਹੀ ਹੈ

9. The Second Five Year Plan was drafted under the leadership of _____ .

(1) K.N. Raj

(2) P.C. Mahalanobis

(3) J.C. Kumarappa

(4) P.C. Mahapatra

10. Which of the following treaty was rejected by India as discriminatory as it prevented only non-nuclear countries from acquiring nuclear weapons ?

(1) Intermediate Range Nuclear Force Treaty

(2) Non Proliferation Treaty

(3) Strategic Arms Reduction Treaty

(4) Strategic Offensive Reduction Treaty

11. Where was the first summit of the NAM (Non-Alignment Movement) held ?

(1) Bengaluru

(2) Belgrade

(3) Belgium

(4) Belarus

12. The Shimla Agreement of 1972 was signed between India and which of the following countries ?

(1) Nepal (2) Pakistan

(3) China (4) Bangladesh

13. Who proposed in 1963 that all senior Congressman should resign from office to make way for younger party workers ?

(1) S. Nijalingappa (2) V.V. Giri

(3) K. Kamaraj (4) Indira Gandhi

14. Who gave the strategy of 'Non-Congressism' ?

(1) Ram Manohar Lohia

(2) C. Natarajan Annadurai

(3) K. Kamaraj

(4) Karpoori Thakur

SPACE FOR ROUGH WORK

9. ਦੂਜੀ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਖਰੜਾ _____ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ।

(1) ਕੇ.ਐੱਨ. ਰਾਜ
(2) ਪੀ.ਸੀ. ਮਹਾਲਨੋਬਿਸ
(3) ਜੇ.ਸੀ. ਕੁਮਾਰੱਪਾ
(4) ਪੀ.ਸੀ. ਮਹਾਪਾਤਰਾ

10. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਸੰਧੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਕਹਿ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਗ਼ੈਰ-ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਸੀ ?

(1) ਇੰਟਰਮੀਡੀਏਟ ਰੇਂਜ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਧੀ (IRNFT)
(2) ਗੈਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਸੰਧੀ (NPT)
(3) ਸਟ੍ਰੈਟਰਜਿਕ ਆਰਮਜ਼ ਰਿਡਕਸ਼ਨ ਸੰਧੀ (SART)
(4) ਰਣਨੀਤਕ ਹਮਲਾਵਰ ਕਟੌਤੀ ਸੰਧੀ (SORT)

11. ਐੱਨ.ਏ.ਐੱਮ. (NAM) ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਕਿੱਥੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ?

(1) ਬੰਗਲੌਰ
(2) ਬੇਲਗ੍ਰੇਡ
(3) ਬੈਲਜੀਅਮ
(4) ਬੇਲਾਰੂਸ

12. 1972 ਦੇ ਸ਼ਿਮਲਾ ਸਮਝੌਤੇ ਉੱਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਦਰਮਿਆਨ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ?

(1) ਨੇਪਾਲ
(2) ਪਾਕਿਸਤਾਨ
(3) ਚੀਨ
(4) ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼

13. 1963 ਵਿੱਚ ਕਿਸਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਕਰਾਂ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ।

(1) ਐੱਸ. ਨਿਜਲਿੰਗੱਪਾ
(2) ਵੀ.ਵੀ. ਗਿਰੀ
(3) ਕੇ. ਕਾਮਰਾਜ
(4) ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ

14. 'ਗ਼ੈਰ-ਕਾਂਗਰਸਵਾਦ' ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ?

(1) ਰਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲੋਹੀਆ
(2) ਸੀ. ਨਟਰਾਜਨ ਅੰਨਾਦੁਰਾਈ
(3) ਕੇ. ਕਾਮਰਾਜ
(4) ਕਰਪੂਰੀ ਠਾਕੁਰ

SPACE FOR ROUGH WORK

15. The Mandal Commission was appointed by_____ Government at the Centre.

(1) Indian National Congress Party

(2) Bharatiya Janata Party

(3) Janata Party

(4) Samajwadi Party

16. In 1974, nationwide strike by all the employees of the Railways was led by which of the following leaders ?

(1) Jayaprakash Narayan

(2) Charu Majumdar

(3) George Fernandes

(4) Indira Gandhi

17. Which of the following political party led the movement for the formation of Punjabi Suba ?

(1) Congress

(2) Lok Dal

(3) Akali Dal

(4) CPI

18. Who among the following led the Anti Brahmin movement, worked for the Justice Party and also founded Dravidar Kazhagam ?

(1) A.K. Gopalan

(2) E.V. Ramasami Naicker

(3) K. Kamaraj

(4) Potti Sriramulu

19. What does BAMCEF stand for ?

(1) Backward and Muslim Communities Employees Federation

(2) Backward and Minority Communities Education Federation

(3) Backward and Minority Communities Employees Federation

(4) Backward and Majority Communities Employees Federation

SPACE FOR ROUGH WORK

15. ਮੰਡਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ _____ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ।

(1) ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ

(2) ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ

(3) ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ

(4) ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ

16. ਸੰਨ 1974 ਵਿੱਚ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਹੜਤਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੇਤਾ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ?

(1) ਜੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਰਾਇਣ

(2) ਚਾਰੂ ਮਜੂਮਦਾਰ

(3) ਜਾਰਜ ਫਰਨਾਂਡੀਜ਼

(4) ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ

17. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ?

(1) ਕਾਂਗਰਸ

(2) ਲੋਕ ਦਲ

(3) ਅਕਾਲੀ ਦਲ

(4) ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.

18. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਜਸਟਿਸ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦ੍ਰਾਵਿੜ ਕੜਗਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ?

(1) ਏ.ਕੇ. ਗੋਪਾਲਨ

(2) ਈ.ਵੀ. ਰਾਮਾਸਾਮੀ ਨਾਇਕਰ

(3) ਕੇ. ਕਾਮਰਾਜ

(4) ਪੋਟੀ ਸ੍ਰੀਰਾਮੁਲੂ

19. ਬੀ.ਏ.ਐੱਮ.ਸੀ.ਈ.ਐੱਫ. (BAMCEF) ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

(1) ਪਛੜੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ/ਸੰਘ

(2) ਪਛੜੇ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ/ਸੰਘ

(3) ਪਛੜੀਆਂ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ/ਸੰਘ

(4) ਪਛੜੇ ਅਤੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ/ਸੰਘ

SPACE FOR ROUGH WORK

20. Match **List-I** with **List-II** :

	List-I (Prime Minister)		**List-II (Period)**
(A)	H.D. Deve Gowda	(I)	May 2004 – May 2014
(B)	I.K. Gujral	(II)	June 1996 – April 1997
(C)	V.P. Singh	(III)	April 1997 – March 1998
(D)	Manmohan Singh	(IV)	December 1989 – November 1990

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (II), (B) - (III), (C) - (IV), (D) - (I)

(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (IV)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

21. Who was the founder of Bahujan Samaj Party ?

(1) Mayawati

(2) B.R. Ambedkar

(3) Jagjivan Ram

(4) Kanshi Ram

22. The model of transition in Russia, Central Asia and East Europe that was influenced by World Bank and the IMF came to be known as :

(1) Current Therapy

(2) Shock Therapy

(3) Fiscal Therapy

(4) Glasnost

20. **ਸੂਚੀ-I** ਦਾ ਮਿਲਾਨ **ਸੂਚੀ-II** ਨਾਲ ਕਰੋ :

ਸੂਚੀ-I (ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ)	**ਸੂਚੀ-II (ਸਮਾਂ)**
(A) ਐੱਚ.ਡੀ. ਦੇਵਗੌੜਾ	(I) ਮਈ-2004 – ਮਈ-2014
(B) ਆਈ.ਕੇ. ਗੁਜਰਾਲ	(II) ਜੂਨ-1996 – ਅਪ੍ਰੈਲ-1997
(C) ਵੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ	(III) ਅਪ੍ਰੈਲ-1997 – ਮਾਰਚ-1998
(D) ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ	(IV) ਦਸੰਬਰ-1989 – ਨਵੰਬਰ-1990

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) (A) - (II), (B) - (III), (C) - (IV), (D) - (I)

(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (IV)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

21. ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸੰਸਥਾਪਕ ਕੌਣ ਸੀ ?

(1) ਮਾਇਆਵਤੀ

(2) ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ

(3) ਜਗਜੀਵਨ ਰਾਮ

(4) ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ

22. ਰੂਸ, ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਮਾਡਲ ਸੀ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਆਈ.ਐੱਮ.ਐੱਫ. ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ ਉਹ ਕਿਸ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਲਗਿਆ ?

(1) ਮੌਜੂਦਾ ਇਲਾਜ

(2) ਸਦਮਾ ਇਲਾਜ

(3) ਵਿੱਤੀ ਇਲਾਜ

(4) ਗਲਾਸਨੋਸਤ

23. In which year was Mikhail Gorbachev elected as the General Secretary of the Communist Party of the Soviet Union ?

(1) 1982

(2) 1983

(3) 1984

(4) 1985

24. Which of the following countries have ***not*** accepted Euro as the common currency ?

(1) Denmark and Sweden

(2) Spain and Portugal

(3) Greece and Germany

(4) France and Austria

25. The ASEAN Regional Forum (ARF) established in 1994, is the organization that carries out the coordination of :

(1) Trade and Finance

(2) Friendship and Solidarity

(3) Security and Foreign Policy

(4) Investment and Labour

26. Which of the following nations adopted an 'Open Door' policy and economic reforms in 1978 ?

(1) South Korea

(2) China

(3) USA

(4) Japan

27. In 1966, who made the six-point proposal for the greater autonomy of East Pakistan ?

(1) Jawaharlal Nehru

(2) Sheikh Mujib-ur-Rahman

(3) General Yahya Khan

(4) Zulfikar Ali Bhutto

SPACE FOR ROUGH WORK

23. ਮਿਖਾਇਲ ਗੋਰਬਾਚੇਵ ਨੂੰ ਕਿਸ ਸਾਲ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ?

(1) 1982
(2) 1983
(3) 1984
(4) 1985

24. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਯੂਰੋ ਨੂੰ ਆਮ ਮੁਦਰਾ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ***ਨਹੀਂ*** ਕੀਤਾ ਹੈ ?

(1) ਡੈਨਮਾਰਕ ਅਤੇ ਸਵੀਡਨ
(2) ਸਪੇਨ ਅਤੇ ਪੁਰਤਗਾਲ
(3) ਗ੍ਰੀਸ ਅਤੇ ਜਰਮਨੀ
(4) ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਆਸਟਰੀਆ

25. 1994 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਆਸੀਆਨ ਖੇਤਰੀ ਮੰਚ (ਏ.ਆਰ.ਐੱਫ.) ਉਹ ਸੰਗਠਨ ਹੈ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਦਾ ਹੈ :

(1) ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਿੱਤ
(2) ਦੋਸਤੀ ਅਤੇ ਏਕਤਾ
(3) ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ
(4) ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਿਰਤ

26. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਨੇ 1978 ਵਿੱਚ 'ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ' ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ (Open Door Policy and Economic Reforms) ਅਪਣਾਏ ਸਨ ?

(1) ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ
(2) ਚੀਨ
(3) ਅਮਰੀਕਾ (ਯੂ.ਐਸ.ਏ.)
(4) ਜਾਪਾਨ

27. 1966 ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਨੇ ਪੂਰਬੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਲਈ ਛੇ-ਨੁਕਤਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ?

(1) ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ
(2) ਸ਼ੇਖ ਮੁਜੀਬ-ਉਰ-ਰਹਿਮਾਨ
(3) ਜਨਰਲ ਯਾਹਯਾ ਖਾਨ
(4) ਜ਼ੁਲਫਿਕਾਰ ਅਲੀ ਭੁੱਟੋ

SPACE FOR ROUGH WORK

28. Which of the following countries joined SAARC in the year 2007 ?

(1) Bhutan

(2) Nepal

(3) Afghanistan

(4) Bangladesh

29. Which of the following countries is ***not*** included in South Asia ?

(1) Pakistan

(2) China

(3) Bangladesh

(4) Nepal

30. At the Yalta Conference, the 'Big Three' decided to organise a United Nations Conference on the proposed world organisation. The 'Big Three' stood for :

(1) Roosevelt, Churchill and Krushchev

(2) Roosevelt, Churchill and Stalin

(3) Deng Xiaoping, Churchill and Stalin

(4) Kennedy, Attlee and Stalin

31. The International Atomic Energy Agency (IAEA) was established in :

(1) 1951

(2) 1953

(3) 1955

(4) 1957

32. Which of the following organization provides loans and grants to member countries for human development (education and health), agriculture and rural development infrastructure and environment protection ?

(1) WTO

(2) World Bank

(3) IMF

(4) UNO

SPACE FOR ROUGH WORK

28. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ ਸਾਲ 2007 ਵਿੱਚ ਸਾਰਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ?

(1) ਭੂਟਾਨ

(2) ਨੇਪਾਲ

(3) ਅਫ਼ਗ਼ਾਨਿਸਤਾਨ

(4) ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼

29. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ***ਨਹੀਂ*** ਹੈ ?

(1) ਪਾਕਿਸਤਾਨ

(2) ਚੀਨ

(3) ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼

(4) ਨੇਪਾਲ

30. ਯਾਲਟਾ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ 'ਵੱਡੇ ਤਿੰਨ' (BIG THREE) ਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਸ਼ਵ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਮੇਲਨ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ 'ਵੱਡੇ ਤਿੰਨ' ਦਾ ਅਰਥ ਸੀ :

(1) ਰੂਜ਼ਵੈਲਟ, ਚਰਚਿਲ ਅਤੇ ਕਰੁਸ਼ਚੇਵ

(2) ਰੂਜ਼ਵੈਲਟ, ਚਰਚਿਲ ਅਤੇ ਸਟਾਲਿਨ

(3) ਡੇਂਗ ਸ਼ਿਆਓਪਿੰਗ, ਚਰਚਿਲ ਅਤੇ ਸਟਾਲਿਨ

(4) ਕੈਨੇਡੀ, ਐਟਲੀ ਅਤੇ ਸਟਾਲਿਨ

31. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਊਰਜਾ ਏਜੰਸੀ (IAEA) ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ?

(1) 1951 ਵਿੱਚ

(2) 1953 ਵਿੱਚ

(3) 1955 ਵਿੱਚ

(4) 1957 ਵਿੱਚ

32. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸੰਸਥਾ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ (ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ), ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੱਦਸ ਦੇਸ਼ਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ?

(1) ਡਬਲਯੂ.ਟੀ.ਓ. (WTO)

(2) ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ (World Bank)

(3) ਆਈ.ਐੱਮ.ਐੱਫ. (IMF)

(4) ਯੂ.ਐੱਨ.ਓ.

SPACE FOR ROUGH WORK

33. What is the full form of START ?

(1) Strategic Arms Reduction Toll

(2) Strategic Arms Reduction Treaty

(3) Strategic Arms Reduction Tactics

(4) Strategic Arms Reduction Tax

34. Which of the following is a threat to Global security ?

(1) Human Rights

(2) Arms Control

(3) Terrorism

(4) Disarmament

35. Match **List-I** with **List-II** :

	List-I **Indigenous People**		**List-II** **Region**
(A)	Mapuche	(I)	East of Panama Canal
(B)	Kuna Tribe	(II)	Bangladesh
(C)	Indigenous people of Cordillera Region	(III)	Chile
(D)	Tribal people of the Chittagong Hill Tracts	(IV)	Philippines

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(2) (A) - (III), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (II)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

36. When was the Kyoto Protocol signed ?

(1) 1992

(2) 1995

(3) 1997

(4) 1999

SPACE FOR ROUGH WORK

33. ਸਟਾਰਟ (START) ਦਾ ਪੂਰਾ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ ?

(1) ਰਣਨੀਤਕ ਹਥਿਆਰ ਕਟੌਤੀ ਟੋਲ

(2) ਰਣਨੀਤਕ ਹਥਿਆਰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਸੰਧੀ

(3) ਰਣਨੀਤਕ ਹਥਿਆਰ ਘਟਾਉਣ ਦੀਆਂ ਰਣਨੀਤੀਆਂ

(4) ਰਣਨੀਤਕ ਹਥਿਆਰ ਕਟੌਤੀ ਟੈਕਸ

34. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਿਸ਼ਵ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ ?

(1) ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ (Human Rights)

(2) ਹਥਿਆਰ ਕੰਟਰੋਲ (Arms Control)

(3) ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ (Terrorism)

(4) ਨਿਸ਼ਸ਼ਤਰੀਕਰਨ/ਸ਼ਸ਼ਤਰ ਤਿਆਗ (Disarmament)

35. **ਸੂਚੀ-I** ਦਾ ਮਿਲਾਨ **ਸੂਚੀ-II** ਨਾਲ ਕਰੋ :

ਸੂਚੀ-I	**ਸੂਚੀ-II**
(A) ਮਾਪੂਚੇ	(I) ਪਨਾਮਾ ਨਹਿਰ ਦੇ ਪੂਰਬ ਵਲ
(B) ਕੁਨਾ ਕਬੀਲਾ	(II) ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼
(C) ਕੋਰਡਿਲੇਰਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਲੋਕ	(III) ਚਿਲੀ
(D) ਚਟਗਾਓਂ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਕਬਾਇਲੀ ਲੋਕ	(IV) ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(2) (A) - (III), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (II)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

36. ਕਿਯੋਟੋ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਉੱਤੇ ਕਦੋਂ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ?

(1) 1992

(2) 1995

(3) 1997

(4) 1999

SPACE FOR ROUGH WORK

37. When was the Energy Conservation Act passed ?

(1) 1998

(2) 1999

(3) 2001

(4) 2005

38. Which of the following global platform brings together Human Rights activists, environmentalists, labour, youth and women activists opposed to neo liberal globalization ?

(1) World Economic Forum

(2) World Social Forum

(3) World Cultural Forum

(4) G-20

39. Which of the statement is true about globalization ?

(1) Globalization is purely an economic phenomenon.

(2) Globalization is purely a cultural phenomenon.

(3) Globalization is a multi-dimensional phenomenon.

(4) Globalization has had a universal impact on all states and societies.

40. When is 'Ambedkar Jayanti' observed in India ?

(1) January 14

(2) February 14

(3) March 14

(4) April 14

SPACE FOR ROUGH WORK

37. ਊਰਜਾ ਸੰਭਾਲ ਐਕਟ ਕਦੋਂ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ?

(1) 1998

(2) 1999

(3) 2001

(4) 2005

38. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਆਲਮੀ ਮੰਚ ਨਵ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

(1) ਵਿਸ਼ਵ ਆਰਥਿਕ ਮੰਚ

(2) ਵਿਸ਼ਵ ਸਮਾਜਿਕ ਮੰਚ

(3) ਵਿਸ਼ਵ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੰਚ

(4) ਜੀ-20

39. ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਹੈ ?

(1) ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਵਰਤਾਰਾ/ਤੱਥ ਹੈ ।

(2) ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਰਤਾਰਾ/ਤੱਥ ਹੈ ।

(3) ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਇੱਕ ਬਹੁ-ਆਯਾਮੀ ਵਰਤਾਰਾ/ਤੱਥ ਹੈ ।

(4) ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦਾ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੈ ।

40. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 'ਅੰਬੇਡਕਰ ਜਯੰਤੀ' ਕਦੋਂ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?

(1) 14 ਜਨਵਰੀ

(2) 14 ਫਰਵਰੀ

(3) 14 ਮਾਰਚ

(4) 14 ਅਪਰੈਲ

SPACE FOR ROUGH WORK

Study the picture given below and answer the five questions that follow :

41. Look at the picture and identify the Logo.

(1) EU

(2) SAARC

(3) UN

(4) ASEAN

42. Who was the second Secretary General of UN ?

(1) U. Thant

(2) Trygve Lie

(3) Dag Hammarskjold

(4) Kurt Waldheim

43. Which day is celebrated as the UN day ?

(1) 20th October

(2) 22nd October

(3) 24th October

(4) 26th October

SPACE FOR ROUGH WORK

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਤਸਵੀਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਗੇ ਦੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦਿਓ :

41. ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਦੇਖੋ ਅਤੇ ਲੋਗੋ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ :

(1) ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ (EU)

(2) ਸਾਰਕ (SAARC)

(3) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ (UN)

(4) ਆਸੀਆਨ (ASEAN)

42. ਯੂ. ਐੱਨ. ਦਾ ਦੂਜਾ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਕੌਣ ਸੀ ?

(1) ਯੂ ਥਾਂਟ

(2) ਟ੍ਰਾਈਗਵੇ ਲਾਈ

(3) ਡੈਗ ਹੈਮਰਸਕਜੋਲਡ

(4) ਕਰਟ ਵਾਲਡਾਈਮ

43. ਕਿਹੜਾ ਦਿਨ ਸੰਯੁਕਤ 'ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਿਵਸ' ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

(1) 20 ਅਕਤੂਬਰ

(2) 22 ਅਕਤੂਬਰ

(3) 24 ਅਕਤੂਬਰ

(4) 26 ਅਕਤੂਬਰ

SPACE FOR ROUGH WORK

44. The UN was founded as a successor to which of the following ?

(1) League of Nations

(2) Concert of Europe

(3) Council of Europe

(4) Hague Conference

45. Write the full form of UNDP.

(1) United Nations Development Planning

(2) United Nations Development Programme

(3) United Nations Design Programme

(4) United News Development Programme

Read the following paragraph carefully and answer the five questions that follow.

In the North-East, regional aspirations reached a turning point in 1980s. This region now consists of seven States, also referred to as the 'Seven Sisters'. The region has only 4 percent of the country's population but about twice as much share of its area. A small corridor of about 22 kilometers connects the region to the rest of the country. Otherwise the region shares boundaries with China, Myanmar and Bangladesh and serves as India's gateway to South-East Asia.

The region has witnessed a lot of change since 1947. Tripura, Manipur and Khasi Hills of Meghalaya were erstwhile Princely States which merged with India after Independence. The entire region of North-East has undergone considerable political reorganisation. Nagaland State was created in 1963; Manipur, Tripura and Meghalaya in 1972, while Mizoram and Arunachal Pradesh became separate States only in 1987. The Partition of India in 1947 had reduced the North-East to a land-locked region and affected its economy. Cut off from the rest of India, the region suffered neglect in developmental terms. Its politics too remained insulated. At the same time, most States in this region underwent major demographic changes due to influx of migrants from neighbouring States and countries.

The isolation of the region, its complex social character and its backwardness compared to other parts of the country have all resulted in the complicated set of demands from different States of the North-East. The vast international border and weak communication between the North-East and the rest of India have further added to the delicate nature of politics there. Three issues dominate the politics of North-East: demands for autonomy, movements for secession, and opposition to 'outsiders'. Major initiatives on the first issue in the 1970s set the stage for some dramatic development on the second and the third in the 1980s.

SPACE FOR ROUGH WORK

44. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ?

(1) ਲੀਗ ਆਫ਼ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ (2) ਯੂਰਪ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਸਮਾਰੋਹ
(3) ਯੂਰਪ ਦੀ ਕੌਂਸਲ (4) ਹੇਗ ਕਾਨਫਰੰਸ

45. ਯੂ.ਐੱਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਦਾ ਪੂਰਾ ਰੂਪ ਲਿਖੋ ।

(1) ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਡਿਵੈਲਪਮੇਂਟ ਪਲਾਨਿੰਗ (2) ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਡਿਵੈਲਪਮੇਂਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ
(3) ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (4) ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਨਿਊਜ਼ ਡਿਵੈਲਪਮੇਂਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਗੇ ਦੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦਿਓ ।

ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ 1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੋੜ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈਆਂ ਸਨ । ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਸੱਤ ਰਾਜ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਸੱਤ ਭੈਣਾਂ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਸਿਰਫ 4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਲਗਭਗ ਦੁੱਗਣਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ । ਲਗਭਗ 22 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਗਲਿਆਰਾ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ । ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਖੇਤਰ ਚੀਨ, ਮਿਆਂਮਾਰ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ । ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ, ਮਣੀਪੁਰ ਅਤੇ ਮੇਘਾਲਿਆ ਦੀਆਂ ਖਾਸੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਸਨ ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਗਈਆਂ ਸਨ । ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਦੇ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੁਨਰਗਠਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਨੂੰ 1963 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ । ਮਣੀਪੁਰ, ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਅਤੇ ਮੇਘਾਲਿਆ 1972 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਬਣਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਅਤੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 1987 ਵਿੱਚ ਹੀ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜ ਬਣ ਗਏ ਸਨ । 1947 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਨੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਨੂੰ ਇੱਕ ਭੂਮੀਗਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ । ਬਾਕੀ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਕੱਟੇ ਗਏ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ । ਇਸ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਰਹੀ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਕਾਰਨ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ ।

ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੋਣ, ਇਸ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਪਛੜੇਪਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮੰਗਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ । ਵਿਸ਼ਾਲ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਹੱਦ ਅਤੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਭਾਰਤ ਦਰਮਿਆਨ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੰਚਾਰ ਨੇ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੁੱਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ : ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਮੰਗ, ਵੱਖ ਹੋਣ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ 'ਬਾਹਰੀ' ਲੋਕਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ । 1970 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਅੰਕ ਉੱਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਨੇ 1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਅੰਕ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਨਾਟਕੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਮੰਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ।

46. North-East region consists of seven States called _____ .

(1) Seven Sisters

(2) Seven Stars

(3) Seven Seas

(4) Seven Brothers

47. Which of the following countries does the North-East region share its boundaries with ?

(1) China, Nepal and Bangladesh

(2) China, Bhutan and Bangladesh

(3) China, Myanmar and Bangladesh

(4) China, Sri Lanka and Bangladesh

48. In which year was the State of Nagaland created ?

(1) 1961

(2) 1963

(3) 1965

(4) 1967

49. Khasi tribes, an ethnic group, are the inhabitants of which of the following States ?

(1) Manipur

(2) Mizoram

(3) Nagaland

(4) Meghalaya

50. The North-East serves as gateway to which of the regions mentioned below ?

(1) South-East Asia

(2) South Asia

(3) West Asia

(4) Europe

SPACE FOR ROUGH WORK

46. ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਰਾਜ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ _____ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

(1) ਸੱਤ ਭੈਣਾਂ

(2) ਸੱਤ ਸਿਤਾਰੇ

(3) ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰ

(4) ਸੱਤ ਭਰਾ

47. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

(1) ਚੀਨ, ਨੇਪਾਲ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼

(2) ਚੀਨ, ਭੂਟਾਨ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼

(3) ਚੀਨ, ਮਿਆਂਮਾਰ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼

(4) ਚੀਨ, ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼

48. ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਰਾਜ ਕਿਸ ਸਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ?

(1) 1961

(2) 1963

(3) 1965

(4) 1967

49. ਖਾਸੀ ਕਬੀਲਾ, ਇੱਕ ਨਸਲੀ ਸਮੂਹ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਹਨ ?

(1) ਮਣੀਪੁਰ

(2) ਮਿਜ਼ੋਰਮ

(3) ਨਾਗਾਲੈਂਡ

(4) ਮੇਘਾਲਿਆ

50. ਉੱਤਰ ਪੂਰਬ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ :

(1) ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ

(2) ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ

(3) ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ

(4) ਯੂਰਪ

SPACE FOR ROUGH WORK

SPACE FOR ROUGH WORK

SPACE FOR ROUGH WORK

Read carefully the following instructions :

8. No candidate will be allowed to leave the OMR Answer Sheet blank. If any OMR Answer Sheet is found blank, it shall be crossed by the Invigilator with his/her signature, mentioning "Cancelled" on it.

9. Do not tear or fold any page of the Test Booklet and OMR Answer Sheet.

10. Candidates are advised to ensure that they fill the correct particulars on the OMR Answer Sheet, i.e., Application No., Roll No., Test Booklet No., Name, Mother's Name, Father's Name and Signature.

11. In case of any discrepancy in any question between English and Hindi/Regional language version, the English version will be considered as the final version for evaluation.

12. Rough work is to be done in the space provided for this purpose in the Test Booklet only.

13. The answers will be evaluated through electronic scanning process. Incomplete or incorrect entries may render the OMR Answer Sheet invalid.

14. Candidates are advised not to fold or make any stray marks on the OMR Answer Sheet. Use of Eraser, Nail, Blade, White Fluid/Whitener, etc., to smudge, scratch or damage in any manner the OMR Answer Sheet during examination is strictly prohibited. Candidature and OMR Answer Sheet of candidates using Eraser, Nail, Blade or White Fluid/Whitener to smudge, scratch or damage in any manner shall be cancelled.

15. There will be one copy of OMR Answer Sheet i.e., the Original Copy. After the examination is over, the candidate shall hand over the OMR Answer Sheet to the Invigilator. The candidate can take away the Test Booklet after the examination is over. If the candidate does not hand over the OMR Answer Sheet to the Invigilator and goes away with the OMR Answer Sheet, his/her candidature shall be cancelled and criminal proceedings shall also be initiated against him/her.

16. Candidates are advised strictly not to carry handkerchief, any mobile phone, any type of watch, belt or wear ornaments like ring, chain, ear-ring, etc., electronic or communication device, pen, pencil, eraser, sharpener and correction fluid to the Examination Centre. If any candidate is found possessing any such item, he/she will not be allowed to enter the examination centre. Possession of a mobile phone or any other aiding material as mentioned above by the candidate in the examination room will be treated as a serious violation and it may lead to cancellation of the candidature and debarring him/her from future examinations.

17. If a candidate violates any instructions or shows any indiscipline or misbehaviour, appropriate action will be taken including cancellation of candidature and debarring from future examinations.

18. Use of electronic/manual calculator is **not** allowed.

ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ :

8. ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਖਾਲੀ ਛੱਡਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਖਾਲੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਇਨਵੀਜੀਲੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਾਲ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ 'ਤੇ "ਰੱਦ" ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

9. ਟੈਸਟ ਪੁਸਤਿਕਾ ਅਤੇ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਨੇ ਨੂੰ ਨਾ ਤੇ ਪਾੜੋ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫੋਲਡ ਕਰੋ।

10. ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ 'ਤੇ ਸਹੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ, ਰੋਲ ਨੰਬਰ, ਟੈਸਟ ਬੁੱਕਲੇਟ ਨੰਬਰ, ਨਾਮ, ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਮ, ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ।

11. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ/ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਤਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਰਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

12. ਸਿਰਫ ਟੈਸਟ ਬੁੱਕਲੇਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਮੋਟਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

13. ਜਵਾਬਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਕੈਨਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਧੂਰੀਆਂ ਜਾਂ ਗਲਤ ਐਂਟਰੀਆਂ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਬਣਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

14. ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ 'ਤੇ ਨਾ ਫੋਲਡ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਣਚਾਹੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾ ਬਣਾਉਣ। ਇਰੀਜ਼ਰ, ਨੇਲ, ਬਲੇਡ, ਸਫੈਦ ਤਰਲ/ਵ੍ਹਾਈਟਨਰ, ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੌਰਾਨ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਧੱਬੇ, ਸਕ੍ਰੈਚ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਅਤੇ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ, ਇਰੇਜ਼ਰ, ਨੇਲ, ਬਲੇਡ ਜਾਂ ਸਫੈਦ ਫਲੂਇਡ/ਵਾਈਟਨਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਧੱਬੇ, ਸਕ੍ਰੈਚ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

15. ਓ.ਐੱਮ.ਆਰ. ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਯਾਨੀ ਅਸਲ ਕਾਪੀ। ਇਮਤਿਹਾਨ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਟੈਸਟ ਬੁੱਕਲੈੱਟ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਦਾ ਅਤੇ OMR ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

16. ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਰਿਖਿਆ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਰੁਮਾਲ, ਮੋਬਾਈਲ ਫ਼ੋਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਘੜੀ, ਬੈਲਟ ਜਾਂ ਗਹਿਣੇ ਜਿਵੇਂ ਅੰਗੂਠੀ, ਚੇਨ, ਕੰਨ-ਰਿੰਗ ਆਦਿ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਜਾਂ ਸੰਚਾਰ ਯੰਤਰ, ਪੈੱਨ, ਪੈਨਸਿਲ, ਇਰੇਜ਼ਰ, ਸ਼ਾਰਪਨਰ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਨਾ ਰੱਖਣ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਹਾਇਤਾ ਸਮੱਗਰੀ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

17. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਿਸੇ ਹਦਾਇਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

18. ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ/ਮੈਨੂਅਲ ਕੈਲਕੁਲੇਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ **ਨਹੀਂ** ਹੈ।